

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.08.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Sąd Apelacyjny w Szczecinie, ul. Adama Mickiewicza 163, Szczecin (71-165).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	SSA Beata Górską Prezes Sądu Apelacyjnego od 11.01.2018 r., wcześniej SSA Maciej Żelazowski od 23.06.2016 r. do 7.01.2018 r. i Dagmara Kosowska-Drag, Dyrektor Sądu Apelacyjnego od 1.04.2016 r. (dowód: akta kontroli str. 5, 642-644)
<i>Podstawa prawna</i>	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
<i>Kontrolerzy</i>	1. Iwona Gołębiewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/12/2018 z dnia 08.01.2018 r. i nr LSZ/42/2018 z dnia 12.03.2018 r. 2. Tomasz Wołos, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/35/2018 z dnia 22.02.2018 r. 3. Artur Matejko, specjalista kontroli państwowej upoważnienie do kontroli nr LSZ/3/2018 z dnia 05.01.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-6, 394, 395)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2017, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności oraz działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 15/12 – Sąd Apelacyjny w Szczecinie w związku z wykonywaniem budżetu państwa i planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa, w tym Sądu Apelacyjnego w Szczecinie jako dysponenta III stopnia.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych², w tym nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 534, dalej: ustawa o NIK.

² Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.; dalej: ufp.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- dokonanie analizy porównawczej wykonania planu dochodów,
- dokonanie analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- dokonanie analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 15/12 limitów wydatków, w tym środków na wynagrodzenia,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia – Sądu Apelacyjnego,
- analiza wybranego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- dokonanie analizy stanu zobowiązań Sądu Apelacyjnego,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 15/12,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych rocznych zbiorczych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał w zakresie operacji finansowych sądów w obszarze apelacji szczecińskiej i jednostkowych Sądu Apelacyjnego,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdawczości budżetowej.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V. Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej części/jednostki

Sąd Apelacyjny w Szczecinie³ jest państwową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej. Utworzony został z dniem 1 stycznia 2005 r. na mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2003 r. w sprawie utworzenia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie oraz zmiany rozporządzenia w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości⁴.

Do właściwości funkcyjnej Sądu Apelacyjnego należy:

- 1) rozpoznawanie w II instancji środków odwoławczych od orzeczeń sądów okręgowych, wydawanych w I instancji,
- 2) sprawowanie nadzoru nad działalnością administracyjną sądów - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych⁵,
- 3) nadzór nad działalnością notariuszy w zakresie przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 1991 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością notariuszy i organów samorządu notarialnego⁶,
- 4) nadzór nad komornikami sądowymi w zakresie ustalonym ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji⁷.

³ Dalej: Sąd Apelacyjny lub Sąd.

⁴ Dz.U. Nr 220, poz. 2187.

⁵ Dz.U. poz. 2316, ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 42, poz.188.

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 1277, ze zm.

W obszarze apelacji szczecińskiej znajdują się następujące sądy powszechne:

1) Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, obejmujący obszar właściwości pięciu Sądów Rejonowych w: Gorzowie Wielkopolskim, Międzyrzeczu, Strzelcach Krajeńskich, Słubicach, Sulęcinie;

2) Sąd Okręgowy w Koszalinie, obejmujący obszar właściwości siedmiu sądów rejonowych w: Białogardzie, Drawsku Pomorskim, Kołobrzegu, Koszalinie, Sławnie, Szczecinku, Wałczu;

3) Sąd Okręgowy w Szczecinie, obejmujący obszar właściwości 12 sądów rejonowych w: Choszczynie, Goleniowie, Gryficach, Gryfinie, Kamieniu Pomorskim, Łobzie, Myśliborzu, Stargardzie, Szczecinie (Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum, Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże, Sąd Rejonowy Szczecin-Zachód), Świnoujściu.

Sąd Apelacyjny jako dysponent części 15/12⁸, pełnił od 1.07.2017 r. nadzór nad 19 dysponentami III stopnia⁹, z tego: Sądem Apelacyjnym, trzema sądami okręgowymi obsługującymi również osiem sądów funkcjonalnych¹⁰ i 15 sądami rejonowymi.

Dochody budżetowe sądów w obszarze apelacji szczecińskiej wyniosły w 2017 r. 125 725 tys. zł, tj. o 6,5% (7 676 tys. zł) więcej niż w planie na 2017 r., w tym dochody budżetowe Sądu wyniosły 2 250,3 tys. zł, tj. o 15,2% (296,3 tys. zł) więcej niż planowano. Wydatki budżetowe sądów w obszarze apelacji szczecińskiej wyniosły w 2017 r. 426 303,1 tys. zł (99,6% planu po zmianach), w tym wydatki Sądu Apelacyjnego – 28 465,9 tys. zł (99,1% planu po zmianach).

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹¹ wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 15/12 i wykonanie planu finansowego Sądu Apelacyjnego (dysponenta III stopnia).

Wydatki objęte badaniem zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych przez Sąd Apelacyjny (dysponenta III stopnia).

Ustalenia kontroli przeprowadzonych równolegle w dwóch jednostkach nadzorowanych przez Sąd Apelacyjny wskazują na potrzebę wzmocnienia nadzoru sprawowanego przez dysponenta części 15/12.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie ogólne kwoty dochodów i wydatków wykazanych w sprawozdaniach budżetowych rocznych/łącznych dysponenta części 15/12-Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Z uwagi na stwierdzoną niezgodność obrotów dziennika z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej, odstępuje natomiast od wyrażenia opinii o prawidłowości kwoty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz zobowiązań z tytułu wydatków budżetowych Sądu Apelacyjnego (dysponenta III stopnia).

⁸ Dalej: dysponent obszaru apelacji szczecińskiej.

⁹ W związku z przejęciem przez Dyrektora Sądu Okręgowego (SO) w Koszalinie 30.06.2017 r. obsługi Sądu Rejonowego (SR) w Wałczu.

¹⁰ SO w Gorzowie Wielkopolskim: SR Międzyrzecz, SR Strzelce, SR Sulęcin; SO w Koszalinie: SR w Sławnie i SR w Wałczu oraz SO w Szczecinie: SR Choszczno, SR Kamień Pomorski i SR Łobez.

¹¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

V. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

Dochody budżetowe sądów w obszarze apelacji szczecińskiej wyniosły w 2017 r. 125 725 tys. zł, tj. o 3,3% więcej niż w 2016 r. (4 069,2 tys. zł) i o 6,5% więcej niż założono w planie na 2017 r. (7 676 tys. zł). Główne źródła dochodów stanowiły:

- wpływy z opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa w postępowaniu sądowym i prokuratorskim (§ 0630) – 93 246,5 tys. zł (74,2% dochodów ogółem), wyższe od zaplanowanych o 4 945,5 tys. zł (5,6%);
- grzywny, mandaty i inne kary pieniężne pobierane od osób fizycznych (§ 0570) – 26 404,9 tys. zł (21% dochodów ogółem), wyższe od zaplanowanych o 1 893,9 tys. zł (7,7%) i niższe od uzyskanych w 2016 r. o 253,7 tys. zł (0,9%);
- wpływy z usług (§ 0830), m.in.: wpłaty za wpis do Krajowego Rejestru Sądowego¹² i wpływy z odpłatności za korzystanie z pokoi gościnnych – 1 505,9 tys. zł (1,2% dochodów ogółem), tj. niższe od zaplanowanych o 318,1 tys. zł¹³ (17,4%) i wyższe od uzyskanych w 2016 r. o 44,5 tys. zł (3,0%).

(dowód: akta kontroli str. 39, 405)

Dochody budżetowe Sądu Apelacyjnego w 2017 r. wyniosły 2 250,3 tys. zł, tj. o 24,8% więcej niż w 2016 r. (447,4 tys. zł) i o 15,2% więcej, niż założono w planie na 2017 r. (296,3 tys. zł). Główne źródła dochodów stanowiły:

- wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (§ 0700) – 1 470,7 tys. zł (65,4% dochodów ogółem), tj. wyższe od zaplanowanych o 170,7 tys. zł (13,1%) i wyższe od uzyskanych w 2016 r. o 239,4 tys. zł (19,4%);
- wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 531,5 tys. zł (23,6% dochodów ogółem), wyższe od zaplanowanych o 81,5 tys. zł (18,1%);
- pozostałe odsetki (§ 0920) – 173,4 tys. zł (7,7% dochodów ogółem), tj. niższe od zaplanowanych o 6,7 tys. zł¹⁴ (3,7%) i niższe od uzyskanych w 2016 r. o 36,1 tys. zł (17,2%).

W Sądzie zrealizowano dochody z tytułu odsetek od spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych w kwocie niższej o 6,7 tys. zł (§ 0920) niż planowano i uzyskano niższe niż planowano wpływy ze zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) o 11 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 40)

Należności pozostałe do zapłaty¹⁵ na koniec 2017 r. w sądach apelacji szczecińskiej wyniosły 60 435,7 tys. zł, w tym zaległości netto 46 378,3 tys. zł i były wyższe niż w 2016 r. odpowiednio o: 2,5% (1 497,3 tys. zł) i 0,2% (83 tys. zł). Największe zaległości dotyczyły grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych – 26 645,7 tys. zł (57,5% ogółem zaległości) i wpływów z opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 0630) – 19 646 tys. zł (42,4%).

¹² Dalej: KRS.

¹³ Niewykonanie planu wynikało z mniejszej niż zakładano liczby wpisów za zamieszczenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ogłoszeń lub obwieszczeń o wpisie do KRS.

¹⁴ Na etapie planowania założono większe wpływy z tytułu odsetek od spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych.

¹⁵ Tj. niewyegzekwowane koszty sądowe, należności egzekwowane przez komorników, należności umorzone przez komorników w postępowaniu egzekucyjnym na skutek bezskutecznej egzekucji, grzywny, za które nie wprowadzono jeszcze do wykonania kar pozbawienia wolności, należności od odbiorców i dostawców zasądzone wyrokiem oraz kary umowne z tytułu dostaw towarów i usług.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2017 r. w Sądzie Apelacyjnym wyniosły 2,4 tys. zł i były niższe niż w 2016 r. o 19,6%, tj. 0,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 41, 42, 524-526)

Dysponent części 15/12 sprawował nadzór nad wykonaniem dochodów przez sądy obszaru apelacji szczecińskiej, prowadząc w okresach kwartalnych analizy wykonania należności sądowych. Informował dysponentów III stopnia o wynikach tych analiz oraz kierował pisemnie zalecenia dotyczące wzmożenia nadzoru nad windykacją i egzekucją należności, rzetelnego sprawowania nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, podjęcia działań dla poprawy skuteczności egzekucji zasądzonych grzywien i kosztów sądowych, a także wzmożenia nadzoru nad komornikami sądowymi występującymi w roli organu lub sądu egzekucyjnego. Dysponent zobowiązywał jednostki do przekazywania informacji zwrotnych z podejmowanych działań. W analizach kwartalnych sporządzanych przez Dyrektora Sądu dla obszaru apelacji szczecińskiej, szczegółowo omówiono działania podjęte przez sądy celem zmniejszania kwot zaległości. W 2017 r. dysponent części w ośmiu sądach obszaru apelacji szczecińskiej¹⁶ skontrolował prawidłowość i terminowość pobierania dochodów. Wyniki kontroli opisano w punkcie 2.4. wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 228, 229, 266-279, 294-301)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki ustalone w planie finansowym sądów obszaru apelacji szczecińskiej, zatwierdzonym na podstawie ustawy budżetowej na 2017 r. z dnia 16 grudnia 2016 r.¹⁷, wyniosły 411 958 tys. zł.

Plan wydatków, wg znowelizowanej ustawy budżetowej¹⁸, wyniósł 411 508 tys. zł i był niższy o 450 tys. zł od pierwotnie ustalonego. Zmiana dotyczyła uposażeń sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (rozdział 75312, § 3110). Na 31.12.2017 r. plan wydatków po zmianach wyniósł 428 307 tys. zł¹⁹ i był wyższy od ustalonego w ustawie budżetowej o 16 349 tys. zł (4%), a w ustawie budżetowej po zmianach o 16 799 tys. zł²⁰ (4,1%).

Plan wydatków Sądu Apelacyjnego na 31.12.2017 r. wyniósł 28 795 tys. zł i był niższy o 1 439 tys. zł od ustalonego w ustawie budżetowej na 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 10-31)

Blokadą, z przyczyn niezależnych od dysponenta środków, objęto wydatki w części 15/12 na kwotę 1 010 tys. zł, w tym: 110 tys. zł na świadczenia dla sędziów w stanie spoczynku, 197 tys. zł na zakup materiałów i wyposażenia, 500 tys. zł na zakup usług pozostałych i 203 tys. zł na pochodne od wynagrodzeń (§ 4110).

(dowód: akta kontroli str. 18-38)

¹⁶ SO Szczecin; SR Kołobrzeg; SR Goleniów; SR Słubice; SR Gryfino; SO Gorzów Wlkp.; SR Gorzów Wlkp.; SR Koszalin.

¹⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 108.

¹⁸ Ustawa z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz.U. z 2017 r. poz. 2162); dalej: ustawa budżetowa po zmianach.

¹⁹ W tym: wydatki budżetu Unii Europejskiej (UE) 82,4 tys. zł.

²⁰ Zmiany wprowadzone na podstawie 32 decyzji Ministra Sprawiedliwości w sprawie zwiększenia wydatków budżetu w części 15/12 o 23 514 tys. zł i zmniejszenia o 6 715 tys. zł.

Dysponent części 15/12 nie posiadał wydatków niewygasających z upływem 2016 r. oraz nie zgłosił wydatków do ujęcia w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 45-51)

Budżet w części 15/12 nie był zwiększony w 2017 r. środkami z rezerwy ogólnej ani rezerw celowych budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli str. 16)

Wydatki budżetu państwa w części 15/12 wykonano w kwocie 426 303,1 tys. zł (99,6% planu po zmianach), w tym:

- w rozdziale 75312 (§ 3110) – 20 241,5 tys. zł (99,3% planu po zmianach) na uposażenia sędziów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne;
- w rozdziale 75502 – 401 190,7 tys. zł (99,6% planu po zmianach) na działalność statutową sądów powszechnych w obszarze apelacji szczecińskiej, w tym: w grupie świadczeń (grupa 3000) – 9,1 tys. zł (99,7% planu po zmianach), grupie wydatków bieżących sądów (grupa 4000) – 383 838 tys. zł²¹ (99,6% planu po zmianach) i wydatków majątkowych (grupa 6000) – 8 207,8 tys. zł (97,8% planu po zmianach), w tym na współfinansowanie projektów realizowanych w ramach budżetu środków europejskich – 13,7 tys. zł (90,6% planu po zmianach);
- w rozdziale 75595 – 4 870,9 tys. zł (99,8% planu po zmianach) na odszkodowania na rzecz osób fizycznych i prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 43-50, 528, 529)

Wykonanie wydatków Sądu wyniosło 28 465,9 tys. zł (99,1% planu po zmianach), w tym:

- w rozdziale 75312 (§ 3110) – 922,0 tys. zł (100% planu po zmianach) z przeznaczeniem na uposażenia sędziów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne;
- w rozdziale 75502 – 27 543,9 tys. zł (99,1% planu po zmianach) na działalność statutową Sądu, w tym w: grupie świadczeń (grupa 3000) – 21,3 tys. zł (100% planu po zmianach), grupie wydatków bieżących (grupa 4000) – 23 336,4 tys. zł²² (99,4% planu po zmianach) i wydatków majątkowych (grupa 6000) – 4 186,1 tys. zł (97,6% planu po zmianach), w tym na współfinansowanie projektów realizowanych w ramach budżetu środków europejskich – 13,7 tys. zł (90,6% planu po zmianach).

(dowód: akta kontroli str. 43-50, 418, 419)

Stan zobowiązań na 31.12.2017 r. w sądach z obszaru apelacji szczecińskiej wyniósł 22 221,5 tys. zł, w tym w Sądzie – 1 331,4 tys. zł. Na koniec 2017 r. według ewidencji księgowej i sprawozdań rocznych w sądach apelacji szczecińskiej nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Stan faktyczny stwierdzony w kontroli NIK w 2 sądach nadzorowanych przez Sąd Apelacyjny, opisany został w wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do kierowników tych jednostek.

W trakcie roku budżetowego nie wystąpiły w Sądzie Apelacyjnym przypadki niewykazywania zobowiązań wymagalnych oraz wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 43, 44, 51-53, 418, 419, 528, 529)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków w kwocie 8 037,6 tys. zł, tj. 28,2% wydatków poniesionych przez Sąd Apelacyjny. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów

²¹ W tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – stanowiły 75,1% tj.: 288 080,4 tys. zł (99,8% planu po zmianach).

²² W tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – stanowiły 63,8% tj.: 14 881,4 tys. zł (100% planu po zmianach).

i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym. Próba została wylosowana metodą monetarną (MUS). Badaniem objęto 119 zapisów księgowych na kwotę 7 938,4 tys. zł, w tym 38 pozycji wydatków majątkowych na kwotę 3 570,6 tys. zł. Próba wydatków dobranych celowo w kwocie 99,2 tys. zł objęła: 100% wydatków w kwocie 34,8 tys. zł²³ poniesionych na współfinansowanie projektu realizowanego z udziałem środków z budżetu UE (omówionego w punkcie 2.2.) oraz wydatków w kwocie 64,4 tys. zł na realizację 37 umów zleceń i o dzieło. Ponadto zbadano 100% wydatków budżetu środków europejskich, w tym pochodzących z budżetu UE w kwocie 73,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.177-181)

W wyniku badania próby wydatków stwierdzono, że zostały rzetelnie skalkulowane. Poniesiono je do wysokości kwot ujętych w planie finansowym Sądu. Wydatki zostały zrealizowane zgodnie z art. 44 ust. 3 ufp, tj. oszczędnie i służyły osiągnięciu zaplanowanych celów. W skontrolowanej próbie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem przez Sąd odsetek lub kar.

Wydatki majątkowe potwierdzone wybranymi do badania dokumentami o wartości 3 861,7 tys. zł zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującym prawem, celowo i gospodarnie.

(dowód: akta kontroli str. 130-132, 182-192)

Sąd Apelacyjny przeprowadził w 2017 r. według przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁴, pięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych na łączną kwotę 3 181 tys. zł netto (3 918,8 tys. zł brutto), w tym trzy²⁵ na rzecz sądów z obszaru apelacji szczecińskiej na łączną kwotę 2 655,1 tys. zł netto (3 271,9 tys. zł brutto) i dwa²⁶ na rzecz Sądu Apelacyjnego na łączną kwotę 525,9 tys. zł netto (646,9 tys. zł brutto). Analiza postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę sprzętu komputerowego na rzecz sądów powszechnych apelacji szczecińskiej, przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na kwotę 1 465,8 tys. zł netto (1 802,9 tys. zł brutto), nie wykazała naruszeń przepisów ustawy pzp.

(dowód: akta kontroli str. 311-395)

Przeciętne zatrudnienie w 2017 r. w sądach w obszarze apelacji szczecińskiej wyniosło 3 251 osób i zmniejszyło się w porównaniu do 2016 r. o 17 osób. Spadek zatrudnienia nastąpił w grupach: sędziów (dziewięć osób), urzędników²⁷ i kuratorów (po pięć osób), asystentów (trzy osoby), a wzrost w grupach: asystentów (trzy osoby) i referendarzy (dwie osoby). Zmiany zatrudnienia w grupach asystentów i referendarzy wynikały ze zmian stanowisk, a w pozostałych grupach – głównie przejść na emeryturę lub w stan spoczynku.

(dowód: akta kontroli str. 147, 152-176, 609)

Wydatki na wynagrodzenia wyniosły 240 622,3 tys. zł i wzrosły w porównaniu do 2016 r. o 9 864,6 tys. zł. Na wzrost wynagrodzeń w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., wpływ miał głównie wzrost wynagrodzeń w grupach: urzędnicy (o 4 678,5 tys. zł) i sędziowie (o 1 983,9 tys. zł) i wynikał z decyzji Sekretarza Stanu Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie zwiększenia wynagrodzeń dla asystentów sędziów, urzędników i innych pracowników sądów, przyznania nagród rocznych dla tych grup zawodowych, kuratorów i dyrektorów sądów oraz wyrównania

²³ W tym: 13,7 tys. zł w § 6069 i 21,0 tys. zł w § 6060.

²⁴ Dz.U z 2017 r. poz. 1579, ze zm.; dalej: pzp.

²⁵ Dostawa sprzętu komputerowego, urządzeń drukujących, serwerów i urządzeń sieciowych.

²⁶ Roboty budowlane z zakresu konserwacji bieżącej i dostawa kopertownicy.

²⁷ I innych pracowników, dalej: urzędnicy.

wynagrodzeń sędziowskich zgodnie z art. 91 § 1c i § 1d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych²⁸.

(dowód: akta kontroli str. 147-149, 609, 610)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) w 2017 r. wyniosły 11 434,6 tys. zł i w odniesieniu do roku ubiegłego spadły o 433,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 43)

Przeciętne zatrudnienie w 2017 r. w Sądzie wyniosło 144 osoby i wzrosło o 3 osoby w porównaniu do 2016 r., poprzez obsadę wakujących stanowisk asystenta sędziego, sędziego i audytora wewnętrznego.

(dowód: akta kontroli str. 147, 150, 151)

Wydatki na wynagrodzenia wyniosły w 2017 r. 12 617,5 tys. zł i wzrosły w porównaniu do 2016 r. o 128,5 tys. zł. Według danych wykazanych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-28 z wykonania planu wydatków, w Sądzie nie przekroczono limitu planowanych wydatków na wynagrodzenia.

(dowód: akta kontroli str. 147, 150, 151, 418)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (§ 4170) w 2017 r. wyniosły 144,1 tys. zł i w odniesieniu do roku ubiegłego spadły o 1,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 44)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W 2017 r. wydatki budżetu środków europejskich poniesione zostały na realizację Projektu Ministerstwa Sprawiedliwości pn. Business Registers Interconnection System (BRIS)²⁹ w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, w zakresie modyfikacji Systemu Informatycznego KRS³⁰ i systemu "Biurowość"³¹. Wydatki Sądu Apelacyjnego na realizację projektu w 2017 r. wyniosły łącznie 108,4 tys. zł, w tym: 73,6 tys. zł stanowiły środki z budżetu UE³² i 34,8 tys. zł środki krajowe (w tym: 13,7 tys. zł to wydatki kwalifikowalne³³ i 21,1 tys. zł - niekwalifikowalne sfinansowane z budżetu Sądu³⁴). Wydatki zostały poniesione na zadanie ujęte w umowie o dofinansowanie, w ramach kwot ujętych w planie finansowym Sądu i zgodnie z montażem finansowym wskazanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Wydatki prawidłowo wykazano w sprawozdaniach budżetowych.

Niewykonanie planu w § 6067 i § 6069 (odpowiednio: 7,7 tys. zł i 1,4 tys. zł) oraz w § 4707 i § 4709 (z przeznaczeniem na szkolenia w ramach tego projektu, odpowiednio: 1,1 tys. zł i 0,2 tys. zł), było niezależne od Sądu. Wynikało z przyjętego przez Ministerstwo Sprawiedliwości mechanizmu dokonywania przez Sąd refundacji wydatków poniesionych na jego realizację³⁵.

²⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 23, ze zm.

²⁹ Dalej: projekt.

³⁰ Zadanie 4 – Integracja SI KRS z BRIS – budowa usług elektronicznych SI KRS na potrzeby BRIS.

³¹ Zadanie 5 – Integracja systemu obiegu spraw w sądzie rejestrowym „Biurowość” z BRIS – budowa usług elektronicznych na potrzeby BRIS – modyfikacja systemu obsługi spraw w sądach rejestrowych „Biurowość”.

³² § 6067.

³³ § 6069.

³⁴ § 6060.

³⁵ Refundacja odbywała się po zatwierdzeniu przez Dyrektora Departamentu Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości według wskazanego montażu finansowego. W 2017 r. dokonano refundacji wszystkich 6 faktur wystawionych przez wykonawcę w 2017 r. Wszystkie faktury w łącznej kwocie 108,4 tys. zł zostały terminowo opłacone przez Sąd Apelacyjny w I półroczu 2017 r., a zatwierdzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości do refundacji w listopadzie 2017 r.

(dowód: akta kontroli str.80-112, 464-466)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z wytycznymi³⁶ w sprawozdaniach łącznych i jednostkowych w układzie zadaniowym wykazywano jedynie dane dotyczące trzech mierników zadań, tj.: % świadczeń wypłaconych w terminach do ogólnej liczby wypłaconych uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i dodatków od tych świadczeń (13.2.6.1) - miernik wykonany w 100%; % świadczeń wypłaconych w terminach do ogólnej liczby wypłaconych uposażeń rodzinnych oraz dodatków od tych uposażeń (13.2.6.3) - miernik wykonany w 100% oraz wskaźnik uiszczeń do przypisów należności sądowych - miernik osiągnięty w 100% (plan na poziomie wykonania³⁷ - 71% dla sądów obszaru apelacji szczecińskiej i 115% dla Sądu Apelacyjnego).

Kontrola poziomu realizacji jednego z ww. zadań - wskaźnika uiszczeń do przypisów należności sądowych osiągniętych w sądach obszaru apelacji szczecińskiej wykazała, że w trakcie roku budżetowego wartość miernika wzrastała od 57,9% za IV kwartał 2016 r. do 69,2% za III kwartał 2017 r. i 71% za IV kwartał 2017 r., co świadczyło o poprawie ściągłości należności sądowych w trakcie 2017 r. Monitoring mierników prowadzony był systematycznie, na podstawie rzetelnych źródeł danych (m.in. księgi rachunkowe, system informatyczny, informacje komórek organizacyjnych właściwych dla realizacji działań objętych miernikami).

(dowód: akta kontroli str. 272-288)

2.4. Realizacja działań nadzorczych

W ramach zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej na II poziomie wobec jednostek w obszarze apelacji szczecińskiej, Prezes i Dyrektor Sądu³⁸ zatwierdzili 25.11.2016 r. „Plan działalności na rok 2017 dla obszaru Apelacji Szczecińskiej”. W 2017 r. Kierownictwo Sądu sporządziło sprawozdania kwartalne z wykonania ww. planu działalności, opisując w nich działania służące poprawie funkcjonowania kontroli zarządczej w oparciu o przeprowadzone przez sądy kwartalne oceny funkcjonowania procedur kontroli zarządczej i analizy ryzyka. Wskazano w nich również reakcję sądów (podjęte działania) na stwierdzony w nich wysoki poziom istotności ryzyka. Ponadto w okresach kwartalnych Sąd sporządził cztery raporty z analizy ryzyka Sądu Apelacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 590-599, 620-656)

W ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją budżetu przez dysponentów III stopnia, Sąd Apelacyjny, jako dysponent części 15/12 przeprowadził w 2017 r. kontrole problemowe w zakresie wykonania budżetu i sporządzania sprawozdań budżetowych w ośmiu sądach, w tym dwóch okręgowych³⁹ i sześciu rejonowych⁴⁰. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.: dokonywania zwrotu nadpłat

³⁶ Pismo Zastępcy Departamentu Budżetu i Efektywności Finansowej Ministerstwa Sprawiedliwości, znak: DB-IV-311-36/17/1 z 12 kwietnia 2017 r.

³⁷ Na etapie planowania budżetu państwa na 2017 r. Ministerstwo Sprawiedliwości nie żądało określenia wartości tego miernika.

³⁸ Dalej: Kierownictwo Sądu.

³⁹ SO w Szczecinie (od 6 do 31.03.2017 r.) – osiem zaleceń pokontrolnych i SO w Gorzowie Wielkopolskim (od 2 do 25.10.2017 r.) – dziewięć.

⁴⁰ SR w Gryfinie (od 17.07 do 11.08.2017 r.) - 11 zaleceń pokontrolnych, SR w Gorzowie Wielkopolskim (od 2 do 27.10.2017 r.) – cztery, SR w Koszalinie (od 20.11 do 15.12.2017 r.) – 13, SR w Goleniowie (od 24.04 do 27.05.2017 r.) – osiem, SR w Kołobrzegu (od 24.04 do 26.05.2017 r.) – siedem i SR w Słubicach (od 17.07 do 11.08.2017 r.) – pięć.

dochodów niezgodnie z § 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych⁴¹ (w pięciu sądach), niewłaściwego opisu dowodów księgowych lub ich ujmowania w księgach rachunkowych (w czterech sądach), zamieszczania w zawieranych umowach zapisów o ich automatycznym przedłużeniu na następny okres (w czterech sądach), realizacji rachunków wystawianych przez biegłych niezgodnie z obowiązującymi przepisami (w trzech sądach), braku regulacji wewnętrznych⁴² (w trzech sądach), niedokonywania comiesięcznych uzgodnień sald kont księgi głównej (w dwóch sądach) i w jednym sądzie - niezgadniania sprawozdań finansowych z księgami rachunkowymi.

(dowód: akta kontroli str. 294-304)

W Sądzie Apelacyjnym przeprowadzono audyt wewnętrzny w zakresie: sprawozdawczości budżetowej (nie wydano rekomendacji – brak nieprawidłowości), realizacji projektu *Portal orzeczeń* (siedem rekomendacji) i zarządzania bezpieczeństwem informacji (trzy rekomendacje). Ponadto audytor wewnętrzny wykonał zadania doradcze, w zakresie oceny: regulaminu pracy oraz wynagradzania w Sądzie (sześć rekomendacji) i polityki rachunkowości Sądu (cztery rekomendacje). Wszystkie rekomendacje zostały wykorzystane przez Sąd, celem poprawy funkcjonowania systemu zarządzania.

(dowód: akta kontroli str. 305-310)

W sprawie ustalonego stanu faktycznego w toku kontroli NIK, w zakresie wykonania budżetu państwa w 2017 r., w dwóch jednostkach nadzorowanych przez Sąd Apelacyjny⁴³, Dyrektor Sądu wyjaśniła, że *wykonując funkcje nadzorcze, nawet przy takim systemie jakim jest ZSRK, mając podgląd do bieżącego wykonania wydatków i realizacji dochodów - bez dokumentów źródłowych tj. wniosków o wydatek, procedur zamówień publicznych obowiązujących w poszczególnych jednostkach, zawartych z kontrahentami umów, czy też faktur będących ich elementem - nie jest możliwe wykrycie nieprawidłowości stwierdzonych podczas Państwa kontroli w podległych mi jednostkach. Dziennik Sądu Okręgowego w Szczecinie w 2017 roku miał 14.327 stron dokumentów. W apelacji szczecińskiej jednostek z sądami funkcjonalnymi jest 27. Przy założeniu, że każdy z podmiotów ma tyle samo stron dokumentów, na szczecelu apelacji daje to liczbę około 386.000 stron dokumentów, zatem już na tym przykładzie widać, iż przeglądanie każdego z dokumentów oddzielnie i wychwytywanie nieprawidłowości w czasie rzeczywistym przez pracowników Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, w obecnym składzie, jest nierealne. Wobec powyższego jako dysponent części budżetu odpowiadającej apelacji szczecińskiej wysyłam specjalistów ds. kontroli - na kontrole problemowe do podległych sądów (...) I tak dla przykładu: wyrazem dbałości o finanse publiczne, jak również efektem podejmowanych czynności nadzorczych i kontrolnych było wysłanie do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w roku 2016 kontroli problemowej, w toku której ujawniono szereg nieprawidłowości*

⁴¹ Dz.U. z 2012 r. poz.1476, ze zm.

⁴² Wprowadzenie jednolitych procedur zatrudniania pracowników do obsługi sekretariatów, Regulaminu Pracy zatwierdzonego przez Dyrektora Sądu, wewnętrznych procedur udzielania zamówień publicznych do 1 000 euro.

⁴³ W Sądzie Okręgowym w Szczecinie (sklasyfikowanie wydatków budżetowych w łącznej kwocie 68.907,74 zł poniesionych na budowę podjazdu dla niepełnosprawnych do budynku Sądu Okręgowego, do wydatków bieżących, zamiast majątkowych oraz niewykazanie w sprawozdaniu Rb-27 za 2017 rok i sprawozdaniu Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2017 roku należności wymagalnych powstałych z tytułu kary umownej w kwocie 1.256,49 zł należnej Sądowi Okręgowemu od wykonawcy dźwigu osobowego) i w Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (zapłata odsetek za zwłokę w 2017 r. w kwocie 193,15 zł oraz realizacja umów o świadczenie pomocy prawnej nie zabezpieczających interesów Skarbu Państwa).

w zakresie realizacji zadania remontowego „Przebudowa i remont budynku Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie”, w efekcie której Pan Minister Sprawiedliwości podjął decyzję o odwołaniu ówczesnego dyrektora ze stanowiska. Była to kontrola krzyżowa. Dokumenty sprawdzano zarówno w Sądzie Rejonowym Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oraz z racji sprawowanego na mocy porozumienia nadzoru w Sądzie Okręgowym w Szczecinie. Kontrola trwała prawie pół roku. (...) Wnioski z przeprowadzonych kontroli są przedstawiane na naradach dyrektorów z obszaru apelacji celem zapobieżenia ich wystąpienia w innych jednostkach. W przypadku nieprawidłowości przez Państwa ujawnionych w trakcie kontroli wykonania budżetu uprzejmie informuję, iż były one niemożliwe do wychwycenia przez pracowników Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, z uwagi na brak dostępu do dokumentów, niemniej jednak po zakończonej kontroli, zostaną ujawnione innym, aby w przyszłości do takich nieprawidłowości w sądach nie dochodziło. Kontrola w Sądzie Okręgowym w Szczecinie przeprowadzona była w dniach od dnia 6 do dnia 31 marca 2017 roku. Zakres badanych dokumentów obejmował okres od dnia 1 do dnia 30 września 2016 roku. Umowa dotycząca wykonania dźwigu osobowego zawarta była po przeprowadzeniu kontroli przez kontrolerów Sądu Apelacyjnego, dlatego też niemożliwym było jej sprawdzenie. Faktury poniesione na budowę podjazdu dla niepełnosprawnych w Sądzie Okręgowym w Szczecinie były wystawione i zapłacone w listopadzie 2016r. i w grudniu 2016r. Próba przyjęta do badania przez kontrolujących obejmowała wszystkie wydatki powyżej 500,00 zł poniesione w okresie od dnia 1 do dnia 30 września 2016 r. Dlatego też niemożliwym było ich sprawdzenie i stwierdzenie czy zostały zakwalifikowane do prawidłowego paragrafu klasyfikacji budżetowej czy nie. (...) Jeżeli chodzi o niedołożenie należytej staranności przy zawieraniu przez Sąd Rejonowy Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie umowy na obsługę prawną informuję, iż dyrektor odpowiedzialny za podpisanie umowy z kancelarią notarialną w roku 2015 - został przez Pana Ministra Sprawiedliwości odwołany ze stanowiska, natomiast obecna Pani Dyrektor przy zawieraniu umowy na rok 2018 przeprowadziła procedurę w oparciu o obecnie funkcjonujące w sądzie zarówno przepisy prawa, jak i regulaminy wewnętrzne. Z informacji uzyskanych w dniu dzisiejszym wynika, iż obie umowy są w Państwa posiadaniu, można je porównać i wychwycić różnice w ich konstrukcji. Dyrektor Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie dołożyła należytej staranności zawierając przedmiotową umowę. W przypadku umów na obsługę prawną realizowanych w roku 2017 wskazać należy, iż jednostka posiada miesięczne wykazy czynności dokonywanych przez Kancelarię Prawniczą Andrzeja M. i z poczynionych ustaleń wynika, iż zostały one kontrolującemu przedstawione do wglądu. W przypadku zapłaty przez Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie odsetek z tytułu nieterminowych płatności faktur związanych z postępowaniem sądowym wyjaśniam, iż z poczynionych ustaleń wynika, iż odsetki sąd uregulował na mocy otrzymanego prawomocnego postanowienia sądu. Zgodnie z art. 164 ust 1 ustawy o finansach publicznych wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów wykonawczych, wyroków sądowych lub ugód, mogą być dokonywane bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel. Rozstrzygnięcie merytoryczne nastąpiło na sali sądowej, Oddział Finansowy nie może ingerować w niezawisłość sędziowską. Wskazać, przy tym należy, że niejednokrotnie akta wędrują od sądu I instancji, do sądu II instancji, by potem wrócić do I instancji, co powoduje przedłużenie procesu realizacji rachunków biegłych, obrońców z urzędu itd. W analizowanym przypadku Sąd uznał, że fakturę należy wypłacić wraz z odsetkami. Z informacji uzyskanych od Głównego Księgowego Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wynika, iż Oddział Finansowy po otrzymaniu prawomocnego postanowienia

i faktury, należność niezwłocznie uregulował. (...) Nadzór przeze mnie sprawowany uważam za skuteczny. Nieprawidłowości ujawnione w trakcie kontroli nie były możliwe do wychwycenia z poziomu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - i co najważniejsze - pamiętać należy, iż odpowiedzialność za prawidłowe prowadzenie gospodarki finansowej sądu spoczywa na Dyrektorze oraz Głównym Księgowym i to właśnie oni w pierwszej kolejności powinni czuwać nad tym, aby wydatki były dokonywane w sposób celowy, z poszanowaniem zasad uzyskiwania jak najlepszych efektów z posiadanych nakładów, aby podejmowane działania umożliwiły terminową realizację założonych do osiągnięcia zadań, a dochody były pobierane i klasyfikowane prawidłowo, w odpowiednich paragrafach klasyfikacji budżetowej.

(dowód: akta kontroli str. 612-619)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Sądu Apelacyjnego w 2017 r. w zakresie zrealizowanych wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich. Wydatki objęte badaniem zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Ustalenia kontroli przeprowadzanych równolegle w dwóch jednostkach nadzorowanych wskazują na potrzebę wzmocnienia nadzoru, sprawowanego przez dysponenta części 15/12.

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez dysponenta części 15/12 i przez Sąd Apelacyjny (dysponenta III stopnia):

- 1) rocznych sprawozdań łącznych za 2017 r. i jednostkowych sprawozdań za 2017 r., tj.: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, Rb-28 UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, Rb-33 z wykonania planu finansowego państwowego funduszu celowego, Rb-BZ1 z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym,
- 2) sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r.: Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 15/12 na podstawie sprawozdań jednostkowych własnych (dysponenta III stopnia) i podległych sądów z obszaru apelacji szczecińskiej. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Sądu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Procedury kontroli zarządczej zostały określone w Polityce rachunkowości Sądu Apelacyjnego wprowadzonej zarządzeniem nr A021-9/2016 Dyrektora Sądu z dnia

11.01.2016 r.⁴⁴, obowiązującej do 3.12.2017 r.⁴⁵, którą opracowano na podstawie wzorcowej polityki rachunkowości sądów powszechnych Ministerstwa Sprawiedliwości w związku z wdrożeniem systemu Zintegrowanego Systemu Rachunkowo-Kadrowego w sądach powszechnych. Przyjęta koncepcja systemu kontroli zarządczej zapewniała w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 396 - 553)

W wyniku badania zgodności obrotów dziennika z zestawieniem obrotów i sald kont księgi głównej ustalono, że pomiędzy tymi zbiorami wystąpiła rozbieżność w kwocie 53,1 tys. zł. Prawidłowość kwoty dochodów i wydatków budżetowych w sprawozdaniach rocznych Rb-27 i Rb-28 została zweryfikowana na podstawie wyciągów bankowych z bieżących rachunków bankowych: dochodów i wydatków Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 564, 565, 567, 568, 569-572, 600-605)

Bartosz Spychalski, Główny Księgowy Sądu Apelacyjnego wyjaśnił, że stosowany w sądach informatyczny System Kadrowo-Finansowy (ZSRK) jest systemem centralnym dlatego sąd nie ma możliwości ingerencji w ustawienia systemu. Fakt braku zgodności obrotów dziennika z obrotami zestawienia obrotów i sald jest powszechnie znanym problemem użytkowników tego systemu. Niezgodność ta – wg Administratorów ZSRK – jest skutkiem zastosowania storna czerwonego w tym systemie. W myśl Dokumentacji krajowej SAP ERP – przewodnik po specyfice polskiej V.3, dostępnej na portalu ZSRK – w polskiej praktyce księgowej przyjęte jest zachowanie, na kontach kosztów i przychodów, tzw. czystości obrotów co wiąże się ze stosowaniem korekt ujemnych. W związku z tym wraz z wersją 4.5.B systemu R/3 udostępniona została użytkownikom funkcjonalność określona jako księgowanie ujemne – storno czerwone. Jednak jakkolwiek realizuje ono swoje zadanie dla zachowania czystości obrotów to nie odpowiada w pełni temu, co przyjęło się w Polsce określać mianem storna czerwonego. Decydując się zatem na korzystanie z tej funkcjonalności należy liczyć się z jej ograniczeniami i niepożądanymi skutkami. Jednym z nich jest to, że dostarczane w systemie raporty Zestawienie obrotów i sald oraz Dziennik dokumentów są ze sobą niezgodne. W tej sytuacji SAP Polska rekomenduje korzystanie tylko z funkcjonalności korekty dodatniej (...) Problem pozostaje nierozwiązany na szczeblu Administratora Systemu - Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, pomimo zgłoszeń kierowanych przez użytkowników ZSRK do HPSM Service Manager.

(dowód; akta kontroli str. 565)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie ogólne kwoty dochodów i wydatków wykazanych w sprawozdaniach budżetowych łącznych i jednostkowych Sądu Apelacyjnego za 2017 r. Z uwagi na stwierdzoną niezgodność obrotów dziennika z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej Sądu, odstępuje natomiast od wyrażenia opinii o prawidłowości kwoty należności z tytułu dochodów

⁴⁴ Zawierała: Zasady rachunkowości-Plan kont (zał. 1), Instrukcję inwentaryzacyjną (zał. 2), Instrukcję gospodarki kasowej (zał. 3), Instrukcję obiegu dokumentów księgowych (zał. 4), Instrukcję należności sądowych (zał. 5), Regulamin kontroli wewnętrznej (zał. 6), Instrukcję w sprawie prowadzenia rachunkowości wydatków strukturalnych (zał. 7), Zasady wykonywania ustawy Prawo zamówień publicznych (zał. 8), Regulamin prac komisji przetargowej (zał. 9), Instrukcję magazynową (zał. 10).

⁴⁵ Wprowadzonej zarządzeniem nr A021-417/2017 z 4.12.2017 r. Dyrektor Sądu dotyczącym ujednolicenia Polityki rachunkowości.

budżetowych oraz zobowiązań z tytułu wydatków budżetowych Sądu Apelacyjnego (dysponenta III stopnia).

VI. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK odstępuje od sformułowania wniosków.

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli.

Szczecin, dnia marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler

Iwona Gołębiewska
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis